

אוצרות קאמארנא

י"ל ע"י מכון 'אוצרות קאמארנא' שע"י מרכז מוסדות קאמארנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו' (ג, בה).

יש להקשות מה שאמר משה רבינו 'ואראה את הארץ' הרי הקדוש ברוך הוא גם כן אמר למשה שיראה את הארץ כדכתיב (במדבר כז, יב) 'וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל, א"כ למה לא ביקש משה בפירוש שרוצה להיכנס בארץ ישראל ולא בראה בעלמא.

אלא הכוונה בזה שמשה היה רוצה שתהיה הגאולה השלמה, ולא יחרב בית ראשון ושני, ולא יהיה הגלות הארוך הזה, לזה דייק ואמר 'הארץ הטובה', היינו שיהיה עכשיו הביורור הטוב, ויתעלה הקדושה למעלה למעלה, והקליפות יפלו למטה בלי תקומה לעולם, כמו שיהיה ממש לעתיד לבוא בימי משיח צדקנו, וזהו שאמר הכתוב 'ואראה את הארץ הטובה' דייקא בלי שום תערובת כלל, וממילא כשיהיה כן, אז גם אני יכנס לארץ ישראל.

ובקשתם משם את ה' אלהיך (ד, בט).

כל תפלות אדם יהיה לתועלת השכינה שהיא בגלות, דבקה לארץ בטננו, וכל מה שנחסר לאדם הכל הוא בשביל החסרון שבשכינה, וצריך האדם להתפלל שיתמלא חסרונו שמה, ובתקון למעלה ממילא נמשך למטה שגם שם הוא אחד מאברי השכינה, כי מלכותו בכל משלה ואין לך מקום פנוי ממנה, ואם ח"ו האדם בצער גדול רחמנא ליצלן ואי אפשר להתפלל כנ"ל יתפלל פשוט, כי דובר שקרים לא יכון לנגד עיניו וח"ו נדחה מכל וכל, וזה זבקותם משם את ה' אלקיך, משם דייקא, כי יתרון אור נמשך מן החשך. והנה יצא תועלת שאם לא יכול האדם לעלות במעלות רמות יתפלל בהדרגה זאת שעומד, וכשזכר שהוא במדרגה עד מקום המות ח"ו ונפלה עליו אימה ונעשה יחוד יראה עם נורא, ושמעתי ממורי לקשר מלכות במחשבתו עד אתר דאתנטילת מתמן הוא המחשבה שהוא שורשה, ועל ידי זה נתבטל כל גזרות קשות.

(אוצר החיים ויקרא דף ל ע"ב)

אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו (ה, לה).

רצה לומר כתוב לקמן (פסוק לט) 'זידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד'. ואם תאמר למה כתוב כאן רק 'אין עוד מלבדו', ולא כתוב 'בשמים ממעל ועל הארץ מתחת', וגם לקמן לא כתוב 'מלבדו' כמו כאן. אלא תחלת כל, היה הקדוש ברוך הוא אמר למשה לכתוב אלא בתורה 'אתה הראת לדעת' וגו', וכשבאו המינים ואפיקורסים שאומרים שהקדוש ברוך הוא הוא גדול מאוד אין לשער, ולזה אינו משגיח על פחותי ערך בני אדם, אלא הוא משגיח על נשמות ומלאכים שלמעלה, אבל על עולם הזה הגשם אין לו שום עסק בה, לזה בא הקדוש ברוך הוא אחר כך ואמר למשה רבינו שאינו מספיק בהפסוק של 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו', כי מפסוק זה לבד היה משמע כדברי המינים ואפיקורסים כנ"ל, לזה בא הכתוב השני להודיענו 'כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ אין עוד'.

אוצר החיים

אוצרות הזמנים במשנת רבנו"ק
מבוארים בשפה השוה לכל נפש

כל מעשה בני אדם ואלופו של עולם הוא בכל תנועה ותנועה וצריך לקבל ע"ע למסור נפשו על אמונה זאת אמונת אמת שהשם יתברך הוא אחד.

שורש מצוה זאת, כל ספר הזוהר והתקונים וכתבי מרן וכל ספרי המקובלים נתייסדו על סוד מצוה זאת ומה לעני להלך נגד החיים והנצרך לעניינינו נכתוב. סוד האצילות הם עצם הספירות ויחודם באין סוף בכל רגע על ידי עצמות ושמות המתפשט בהם שהם שלשה חלקים: חלק אור אין סוף - 'אלהות', וחלק העצמות שהם שמות שורש של 'נשמות' ישראל, וחלק הספירות שהם שורש של כל 'עולמות', ואלו בחינות 'עולמות' נשמות אלהות' ישנו בכל ההוה שבעולם כו'.

והענין כי כשנתפשט אור בהיר אור אין סוף נתהווה כלים של אצילות כו', וכל ספירות דאצילות הם אדם אחד, ומתנענעים על ידי מחשבה אחת ורצון אחד אור אין סוף וכולם אחדות אחד עם אור אין סוף, למשל באלף אלפי הבדלות אדם הגשמי אף שהוא מעולם הפירוד מעץ הדעת ואנו רואין בו כמה כחות וכמה תשוקות יש בו כחות גופניות כו' אעפ"כ אתה קורא אותו אדם אחד כיון שסוף כל סוף החיות המתפשט בו הוא אחד, וכשירצה אדם לילך אל איזה מקום אין צריך שידבר מחשבתו אל רגליו שילכו, כי בעלות הדבר במחשבתו הולכין הרגלים מעצמן, וכן בשאר פעולות אברים והמחשבה עם המעשה הם אצלו פעולה אחת, כי כשהאדם אוכל אין צריך שמתחלה יחשוב

כל פעם שהאדם חושב שיש מציאות כזאת הנקראת 'הקדוש-ברוך-הוא', הוא זוכה לקיים מצוה. לא מצוה דרבנן, וגם לא מצוה רגילה דאורייתא, אלא זוכה לקיים את יסוד כל התורה - כפי שנקרא בלשון הרמב"ם (הל' יסודות פ"א ה"א): "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצאו", וממשיך שם (ה"ו): "וידעת דבר זה מצות עשה שנאמר 'אנכי ה' אלהיך'".

יש מצוה נוספת, שגם היא נחשבת כיסוד כל התורה, והיא לחשוב שהקב"ה הוא המציאות היחידה בעולם, ואין עוד מלבדו. וכלשון הרמב"ם (ה"ז): "אלוה זה אחד הוא ואינו שנים ולא יתר על שנים, אלא אחד, שאין כיחודו אחד מן האחרים הנמצאים בעולם כו', לפיכך אי אפשר שיהיה אלא אחד, וידעת דבר זה מצות עשה שנאמר 'ה' אלהינו ה' אחד'".

כל האמור אינו ענין השמור ליחיד סגולה בלבד, אלא הם שתי מצוות העיקריות ביותר בתורה, והם חלק מששת המצוות התמידיות המוטלות עלינו לקיימם בכל עת, והדרך איך לקיים מצוה זו - היא באופן פשוט - על ידי שמעלה בדתו את המחשבה הזאת.

רביה"ק מקאמארנא זי"ע מאריך מאוד בענין זה בספרו 'נתיב מצוותיך' (נתיב היחודים), ועתה נעתיק מה שכתבו בספרו 'אוצר החיים' בפרשתנו, במצות היחוד - שמע ישראל וגו', איך שכל המציאות הגשמית, לרבות הספירות והכוחות האלוקיים, הכל כלול באחדותו ית' ביחוד אחד, וז"ל: מצוה ת"ח מצות יחוד השם להאמין ולידע שהש"ת הוא ארון הכל בורא כל אחד יחיד ומיוחד.

מצות עשה להאמין ולידע בידיעה ודאית שהשם יתברך שהוא הפועל כל המציאות מנצל הראשון עד שילשול קטן שבים הוא ארון הכל בורא כל אחד יחיד ומיוחד בלי שום שיתוף חלילה וחלילה יחיד ומיוחד שנאמר 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד'.

מפשטי המצוה ושרשיה הכל אחד שצריך לידע שיש שם מצוי ראשון דלית אתר פנוי מניה והוא אחד יחיד ומיוחד לית מחשבה תפיסה ביה כלל ואין שם לא ציור ולא תמונה ולא גוף ולא שום תפיסה בגודל אורו וקדושתו וחכמתו ובינתו ודעתו ושכלו העמוקה עד אין סוף ואין שני לו חלילה אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים לא קדמו ולא אחרו שום דבר שהוא ראשון והוא אחרון והוא נמצא תמיד היה הוה ויהיה משגיח על

ומכל שכן באלף אלפים פעמים הבדל באצילות הנקרא מחשבה שאין סוף 'איהו וגרמוי וחייהו חד בהון' כי הוא עמקן יחיד באחדות אחד, ואין הוא הנקרא מחשבה מקדים למעשה כי הכל בא כאחד, ובאצילות מחשבה קול דבור מעשה הכל אחדות אחד עם אור אין סוף דקשיר להון ומייחד להון, ולכן מספרם 'שמע ישראל הויה' אלהינו הויה' אחד' [בגימטריא] 'מחשבה קול דבור מעשה' הכל אחדות אחד, אף שהם מדריגות מדריגות מכל מקום הכל אחד בטלים לאחד, ואין סוף קשיר להו ומייחד להון באחדותו לאחד כו', והכל חיים וקיימים ממנו ולית אתר פנוי מניה ואין שום דבר גדול וקטן במקרה אלא הכל מדוד וגזור בגזירות עירין פתגמין ובמימר קדישין ואלופו של עולם בכל תנועה ותנועה.

ומייחדים שמך בכל יום תמיד [ב]

שער הצדיקים [ב]

מעלת הצדיק (ב)

ההארה שמושיגים הצדיקים בעולם הזה

ההארה שמושיגים הצדיקים בעולם הזה בתורה ומצות ותפלה לא ישוער, אין ערוך אליו, ולפי ערך הזדככות וקדושה ושמירה מכל חטא דק, ומכל מדות רעות, ומכל מיני השתררות וגאווה, כך ירגיש שפע אור וחיות אור אין סוף נחל לו משרוש נשמתו שבאצילות עד למטה. והרשעים המתגאים בהשתררות וגאווה ורמאות וחונף אין לו הרגש חיות, לא בתורה ולא במצות, כי נכרת ממזלו, והרי הוא כבהמה, מתי שוא, פגר מובס.

(זהוהר חי ח"ד דף קלח ע"ב)

נודרכו אבריהם בתכלית הזיכוך ומוחשבתם דבוקה וקשורה תמיד באור עליון

יש דרך אחר בהשגות רוח הקודש, ואמר אליהו (תנא דבי אליהו רבה פרק ט) מעיד אני עלי שמים וארץ אפילו עבד אפילו שפחה רוח הקודש שורה עליו, אם הוא עובד ה', כי סוד רוח הקודש הוא רוח אלקי המעורר לכל רוחות ישראל לתורה ועבודה, וכל אחד לפי זכות וצחות נשמתו כך הוא דביקות אלקי בקרבו. בהתלהטות הנפש עד כלותו לתורה ועבודה, כל אחד לפי זכות נשמתו מרגיש רוח אלקי בתורה ועבודה, אם כוונתו לשמים.

ויש צדיקים וקדושים שזיכוכו עצמן בקדושה וטהרה, ובתיקון המדות, ובתורה ועבודה, ונשמתם היה ממצב גבוה עד מאוד, ונתקדשו כל כך עד שהסירו מעצמם המסך הגס ועב, ונודרכו אבריהם בתכלית הזיכוך, ומוחשבתם דבוקה וקשורה תמיד באור עליון, וביחודי נשמתם הקדושה בעת עליות הרצון על ידי יחודי השמות ודיבור התורה בהתדבקות הנפש עד כלותו, וגופם היה קדוש וטהור, היו רואין וצופין כל חדרי המרכבה, והיו צופין ומביטין מסוף העולם ועד סופו, ובכל היכלות עליונים, ובחדרי המרכבה, ובגני מעלה ומטה, והיו שומעין קול הכרובין באזני נשמתן, והיו שומעין שירת המלאכים באזני נשמתן, וצופין ורואין גנזי מעלה ומטה בעיני נשמתן, כי המסך המבדיל סר והלך לו, וכל זה היה להם מחמת גודל קדושתן וגודל נשמתן, בלי הכרח להשתמש חלילה בשמות הקדושים, ואין זה סכנה כלל, כיון שהוא מעצמו בלי הכרח.

זה היה מדריגות ר' שמעון בן יוחאי כשפירש האידרא או שאר סודות התורה, או תפלה ותורה, היה האש מלהטת סביביו, ורואה ושומע בעיני נשמתו כל חדרי המרכבה בלי הכרח. וכן מדריגות מרן הבעל שם טוב ותלמידיו וכיוצא בו כמה צדיקים וחסידים עובדי השם, הכל היה מרוב קדושה וטהרה ופרישות ומדות ישרות וצדקות, ויש בזה כמה אלף אלפים מדריגות, עד שאפילו עבד ושפחה אם עובד השם באמת אזי רוח אלקי שורה עליו, דביקות הנפש עד כלותו, ומדריכו לתורה ועבודה, ויש בזה כמה אלף אלפים ורבי רבבות מדריגות, כל אחד ואחד לפי זכות חומריו הגס ועב משיג השגות ומדריגות, אבל יש בזה כמה הקדמות, ורבי פנחס בן יאיר התנא אלקי מוכיח כידוע (ראה מס' עבודה זרה דף כ ע"ב). אבל בני חביבי מדריגה הגדולה שבכולם הוא היראה הגדולה, שיאחזנו בכל עת חיל ורתת ופחד מגדולת הבורא ברוך הוא לירא ולפחד.

(היכל הברכה בראשית דף לא ע"א)

תכלית התגלות תורת הבעש"ט - להלביש כל הדברים בפשוטן

מיסודי דרך החסידות היא לייחד יחודים בכל דבר גשמי הנמצא בעולם, וכפי אשר כתב רביה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ז"ע במכתבו אל הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפסא ז"ע (עשר קדושות מערכת ב'). בגודל חיוב לימוד פנימיות התורה כדי שהחסידים יוכלו להבין את דרכי הצדיקים ולעמוד על עומק יחודיהם בכל תנועה, וזה לשון קדשו: "ראיתי התפשטות החסידות, ומרגלא בפומיהו שנתגלה חכמת הבעש"ט, אשר נאמר בסוף ספר תולדות יעקב יוסף שבהתגלות תורת הבעש"ט הקדוש והנורא יבוא משיח וכו', יודע אני בנפשי אשר האיש שלא היה לו ידיעה בכתבי האר"ז לא יבין שום דבר, ואינו מבין תורת שום צדיק, המייחדים ביחודי צינורות דקים ודקה מן הדקה, קולעים אל השערה, שוקלים בפלס ומעגל כל דיבור ודיבור על חוט ומשיחה ושערה במדות ותיקונים עליונים, וכל דבריהם בפשטות. וכאשר היתה מאת ה' זאת לנו, הוא תכלית התגלות תורת הבעש"ט, להלביש כל הדברים בפשוטן, ובכח הזה אנו ממשיכין אלקותו והתגלות כבודו ברוך הוא וברוך שמו וכו'".

"והנה מי אשר לא למד שרשי מדות העליונות בצנורות הדקים בשיעור קומה, לדמות צורה ליצורה, אינו שומע ואינו מבין שום דיבור צדיק, והולך בדביקותו ודבק במידות העליונות, ובשמו יגיל וידבר כל היום בשמותיו הקדושים, אפילו בדברים הנראים שהם חול, כאמרם ז"ל (עבודה זרה יט:): שיחת חולין וכו', כי אינו יודע ערך שום דיבור איך ומה באיזה ספירה הוא דבוק וכו' עכ"ל."

אפילו עפעפי עיניו אינו מגביה בלתי יחוד

וכן היה דרכם והליכתם של הצדיקים הקדושים מאורי החסידות לדורותיהם, אשר היו מייחדים בכל רגע ללא הפסק, ועוסקים בעבודת הקודש לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

וכפי שמביא רבינו על רבינו הקדוש החוזה מלובלין ז"ע (זהר חי על זוה"ק בראשית לז:): "הענד מורי הקדוש, מ"ה אברהם יהושע העשיל מאפסא, על רבינו הקדוש מ"ה יעקב יצחק מלובלין, שאפילו עפעפי עיניו, אינו מגביה בלתי יחוד שם, מכל שכן דבור, ומכל שכן מעשה עכ"ל."

ובספרו פני זקן כתב (שקלים ירושלמי פ"ג ה"ה): "מאמר התוספתא (ברכות פ"ד ה"א) 'לא ישתמש אדם בפניו ידיו ורגליו אלא לכבוד קונוהו', עד שהעידו על מורינו ורבינו מרן יעקב יצחק מלובלין, דאף גבות עיניו לא הגביה בלתי יחוד שמו, כמו שראיתי בעיני שזכיתי לראותו".

"וכן הרבה מהצדיקים שהכרתי, שאם טלטלו איזה חפץ בלא שכל, עשו על זה תשובה, כאילו עברו עבירה חמורה, וכל דבריהם היו גחלי אש, אף שיחת חולין שלהם הכל לייחד שמו הגדול והנורא עכ"ל."

ופעם אחת כאשר רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב הסיח את דעתו מענין היחוד וטלטל את המקטרת בלי כוונת יחוד, שמע בת קול יוצאת ומכרות: אוי לו לפלוני שמרד בקונו כדאיא בזהר חי (על זוה"ק בראשית לז:): ופעם אחת אמר מורי דודי הקדוש: באתי מבית התפלה, וטלטלתי הלילקע ציבה בלי כוונה,

יחוד מליחת הדגים לכבוד שבת

וזהו הנהגת הצדיקים 'לעשות כל דבר קטן וגדול ביחודים ובקדושה לשם שמים', ובמיוחד בעבודת המאכלים, והחווה מלובלין ז"ע לימד לרביה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ז"ע את דרכי היחוד בענין הכנת מאכלי שבת, כפי שרבינו כותב (נתיב מצותיך נתיב אמונה שביל ו' אות ה'): "ענין כל הנהגות הצדיקים, לעשות כל דבר קטן וגדול ביחודים ובקדושה לשם שמים, ובמתינות ובהסרת התאוה הרעה, ונהנה ומשמח עצמו, ומרחיב דעתו מהרוחניות שבכל הדברים, ובאהבת ישראל. ואמר רבינו הקדוש מוהר"ר יעקב יצחק [מלובלין] לתלמידו מורי דודי רבינו צבי הירש [מזידיטשוב], הירש בני, בוא ואומר לך היחוד של מליחות דגים לכבוד שבת וכו', וכן כשממלאין הדגים עם בצלים, יכוין וכו'. וכן כל מאכל וכל עשיות ומנהגי ישראל בגשמיים, וכן במלבושיהם, יש בהם רזין ורזין דרזין, וכל תנועה נרשם למעלה כשעושה ביחודים. והמאכל שעושים לביבות הנקראין קרעפליך, שיש בו סלת חטים גבינה חמאה, עיין בעץ חיים שער הירח עכ"ל."

מימיו לא שימש בידיו וברגליו אלא ביחודים קדושים

כך מעיד רבינו (נתיב מצותיך תורה א' אות ל"ב) על הרה"ק רבי זאב מזיטאמיר זצוק"ל "שבחו מי ימלא, נוראותיו וקדושתו וחסידותו, מימיו לא שימש בידיו וברגליו, אלא ביחודים קדושים, והיה מלא אור ושמחה, לשמח אלקים ואנשים, ביחודים הקדושים, ורבינו הקדוש מוהר"ר דוב בער [ממעזריטש] שמכו עם כל החברייא עכ"ל."

קישוטין דלא הו

עסק היחודים נעלה מאוד, ובבחינה מסוימת מביא נחת רוח לפני הקב"ה יותר מלימוד התורה, כמובא בספר כתם אופיר (אסתר א, א): "כמו שיש כ"ב אותיות התורה בדבור תורה ותפלה, כך יש בכל עניני חומר, ובכל ל"ט מלאכות יש אותיות התורה וכו'. רק שהאותיות והחיות מלובשין בחומר עניני העולם בכמה כסויין ולבושין, ובתוך האותיות שורה חיות אלקות המחיה את הכל, שכבודו יתברך מלא כל הארץ, ולית אתר פנוי מניה, רק שהוא בהסתרה, וכשיודעין הצדיקים מזה הסתרה אין אצלם שום הסתרה כלל, ומעלין החיות אל חי החיים המחיה את הכל, כמאמר נעים זמירות (תהילים קיט, יח) 'גל עיני ואביטה בכל דבר נפלאות מתורתך', שהכל אותיות התורה, ואין שום דבר מונע מעבודת השם יתברך, כי אלופו של עולם ממש בכל ההווה".

"ועל זה אמר רבינו הקדוש אור צה מוהר"ר דוב בער [ממעזריטש] שזהו הכוונה 'אתקשטת בקישוטין דלא הו', דתורה ומצות הם 'קישוטין דהו', אבל כשאדם מייחד בעניני עולם הזה, ומקשט השכינה, נקרא 'קישוטין דלא הו'".

"וזהו שאמר מרן אלקי הריב"ש טוב יחבק לה בעלה ביסודא דילה, כשאדם מעלה מדריגה תחתונה לפני השם יתברך יותר חשוב כו', כי אין לשכינה נחת ונייחא אלא למי שיודע לייחד יחודים בכל ההווה, אשר יש בזה ביטול הקליפות ונייחא לשכינתא עכ"ל."

אור שבעת הימים

אמ"ק ב"ק מרן ארמו"ר שליט"א
בתורתו של הבעש"ט הקדוש

בעש"ט עה"ת פר' בראשית

אות ז

שלושת היסודות: יראה, ענוה, ואמת

ז... צריך כל אדם לדעת, כי עיקר עבודתו ה' יתברך הוא לעבודו באמת, כמו שכתוב בזה"ק (בחקרמת תיקוני זוהר ה'): **אית יראה ואית יראה אית אהבה ואית אהבה ועיון שם, והכלל העולה משם הוא, שצריך האדם בכל עת ורגע, לפשפש ולמשמש בכל מעשיו, אפילו במעשיו הטובים ובהמצוות שעושה, אם לא נמצא בהם חס ושלוש שום תערובות כוונה לאיזה פנייה אחרת חס ושלוש, או לכבוד הנאת עצמו, ויראה [-היינו שישתדל] שלא יהיה כוונת עבודתו רק לשמו הקדוש הנכבד והנורא, וכל עשיותיו יהיו בלתי לה' לכבוד באמת ובלבב שלם:**

[במקור יש כאן מאמר ארוך מהבעש"ט על 'בראשית ברא אלקים', ומחמת האריכות הובאו כאן רק עיקרי הדברים].

הבעש"ט רומז בתחילת התורה את יסוד הבריאה, שהיא בשביל ישראל שילמדו התורה מתוך שלימות של שלושת יסודות: יראה, ענוה, ואמת.

ה'יראה' המדוברת כאן היא שהיא האדם מצמצם תמיד את כל מעשיו שיהיו לשם שמים ולא לשם פניה או תערובת מחשבה אחרת.

עיקר עסקם של צדיקים הוא כיצד להגיע למדת יראה, ומתוך יראה זו הגיעו לדביקות תמידית (ראה לעיל באות י' שאין האהבה מתעוררת אלא מתוך היראה), ומתוך יראה זו הגיעו גם לדרגות של ביטול. ומובא **מהארי"ז** (שער היחודים פרק כ, יחוד י"א) יחוד על הפסוק (משלי כד, כא) 'ירא את ה' בני ומלך ועם

שונים אל תתערב' אשר יחוד זה מועיל ליראת השם, וכן מובא בשל"ה הק' לצייר תמיד נגד עיניו שם הוי"ה הקדוש בניקוד יְיָאָה, ועל ידי עצות וסגולות אלו הגיעו לדרגת יראה תמידית.

היראה אינה צריכה להיות בדרגה של פחד, אלא עיקר היראה היא להעמיד את נוכחות הבורא ית' העומד כנגדו תמיד בכל רגע ללא הפסק, וכדכרנא אצל מוח"ז הרה"ק רמ"מ מלעלוב ז"ע שהיה מצוי בתמידות בדרגה של יראה ה', והיה משנן לעצמו שנים ארוכות ללא הרף 'יראה, יראה, יראה, יראה', וחוזר בקביעות על התיבות 'לפניו עבוד ביראה ופחד', כדי להחזיק תמיד ביראת ה'.

...אמנם צריך כל אחד לידע, שאין אדם זוכה לבוא לנקודת האמת כי אם כשיקנה בנפשו בתחילה מדת הענוה והשפלות עד תכליתו, עד קצה האחרון, עד שלא יהיה נחשב בעיני עצמו לכלום, וכמו שאמר משה רבינו ע"ה 'ונחננו מוח' (שמות טז, ז), על כן כל ערום יעשה ברעת, לראות בעיני שכלו שבאמת אין בו שום צד במה להשתבח ולהתנאות חס ושלוש, והגאווה הוא היפך האמת, אבל האמת הוא הענוה והשפלות. והגיאנות הוא השקר... וזה מרומז גם כן באמרוס אין אני והוא יכולים לדור וכו' היינו, אין, מי שהוא אין, אזי אני והוא יכולין לדור בדריה אחת, ואז זוכה לבוא לנקודת האמת, וכל עבודתו אמת ופעולתו אמת וסלקא לגבוה:

ואומרים בשם הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע, שכל שירגיש אדם את עצמו קטן בעיניו, ידע נאמנה שבאמת הוא קטן בהרבה. כי תמיד מחזיק האדם מעצמו יותר ממה שהוא באמת.

וגם הודיע לנו ה' יתברך שעיקר עבודתו יתברך שמו

הוא כשיהיה בנקודת האמת, ואז יפה כוחו בעבודתו בקודש, שעולה למעלה וסלקא לגבוה...

...וגם זאת הודיע לנו ה' יתברך שקניית האמת אי אפשר כי אם בקדימת קניית הענוה והשפלות שאז יפה כוחו לזכות לבוא אל האמת, כי הענוה הוא כוחו של האמת, ואם אין ענוה אין כלום, ובחינת האמת נקרא מעשיו כמו שאומרים 'פעולתו אמת'...

...וזהו 'אמת מארץ תצמח', מי שהוא בבחינת 'ארץ' ונפשו כעפר לכל, לאיש כזה נצמח נקודת האמת, ואמר הבעל שם טוב ז"ל בלשון אשכנז, הפסוק אומר 'אמת מארץ תצמח', וקשה "ווארים היינט עס קייני נישט אויף" [-מדוע אכן אין אדם מרים את האמת?] כאשר עינינו ראות אם רואה אדם איזה דבר חשוב על הארץ אזי מיד מגביה אותו [-ואילו את האמת משאירים על האדמה ואף אחד לא מרים אותה]. רק התירוץ הוא, "עס וויל זיך אבער קיינער נישט איין בייגיין" [-אין אדם שמוכן לכופ קומתו לשם כך...], והבן: (גאולת ישראל, פתגמן קדישין בשם הבעש"ט ז"ל)

ונקודת הדברים הוא, שברגע שהאדם מתנהג בענוה ושפלות, והוא מתכופף לאדמה, מגיע תיכף אל האמת. ומתאמרא בשם הרה"ק רבי דוד מלעלוב, שאמר שכונת המקווה היא ביטול. כי יורדים המדרגות עד שכבר אי אפשר לרדת. ואז כשכבר מגיעים ללמטה, עדיין צריך לכופ את הראש, והיינו שמגיעים לתכלית הביטול, (ודבר גדול שנינו כאן. אם אתה סבור שאי אפשר לרדת יותר, דע לך אין הדבר כן, אלא שיש עדיין אפשרות לרדת עוד... וזהו טהרה).

אוצרות פרקי אבות

מאוצר כתבי רבוה"ק
לביית קאמארנא ז"ע

כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' וארך רוח ומוחל על עלבונו (פ"ו מ"א).

העיקר אדם בתורה ומצות, חכמת אדם תאיר פניו לקבל עוצם אור וחיות אלהות בתורה ומצות, וזהו ממש חיות אדם הישראלי, אשר אין נועם ועונג בעולם הזה ובעולם הבא כזה, ואי אפשר לזכות לזה האור והחיות אלא על ידי יראה, כי על ידי יראה מסיר מעליו כל המחשבות רעות וכל המדות רעות, בצער ובסגופים שלא ליהנות ממותרי תאות טנופי עולם הזה, ואח"כ יזכה לטעום אורו יתברך, ועל ידי גודל האור והחיות הבא ממחשבה חכמה אבא, ממילא נתברר לבו לתכלית הטוב, ונופלין ממנו כל התאות רעות, ומאירין עליו כל המדות טובות, להיות שפל ונבזה בעיני עצמו, בטל ומבוטל, לב נכנע ונשבר, אין ממש, ועל ידי כך עאל בכל תרעין ולית דימחי בידיה, כי על אין ונכנע אין מי שיקטר עליו, ופניו מאירין מאור השכינה באהבת כל ישראל אהבה עזה, 'מוחל על עלבונו', ואין מרגיש כלל בחרפת המחרפין ומדברין עליו סרה ורע, וכל זה מגודל האור והחיות, וצריך להקדים היראה, חכם ירא וסר מרע. זה השער לה'.

(זהר חי ח"א דף ל ע"א)

כך היא דרכה של תורה וכו' ועל הארץ תישן וכו' ותורה אתה עמל (פ"ו מ"ד).

רוב קביעתו של בעל נפש יהיה בבית המדרש, אשר הוא תמיד בית ועד לחכמים, והוא כאלו אמר שיהיה ביתו ומקומו הקבוע לו בבית הועד לחכמים, היינו בבית המדרש, ויהיה לך כמו ביתך, ויתמיד לישב בו תמיד כי בהתמדה שם אי תלמוד תורה הרבה, ותתאבק בעפר רגליהם, רצה לומר אף אם צריך לישן שם בין ביום ובין בלילה הוי מתאבק שם אף בעפר רגליהם, והוא כמו שאמר לקמן 'כך הוא דרכה של תורה וכו' על הארץ תישן' בעפר רגלי תלמידי חכמים, 'ובתורה אתה עמל' כמו שכתוב גם כן ברמב"ם ז"ל (הל' תלמוד תורה פ"ג ה"ט) וז"ל, דברי תורה נמשלו למים שנאמר (ישעיה נה, א) 'הוי כל צמא לכו למים', לומר לך, מה מים אינם מתכנסין במקום מדרון, אלא נזחלין מעליו ומתרבצין במקום אשבורן, כך דברי תורה אינם נמצאים בגסי הרוח (מס' תענית דף ז ע"א), ולא בלב כל גבה לב (עפ"י משלי טז, ה), אלא בדכא ושפל רוח (עפ"י ישעיה נז, טו), שמתאבק בעפר רגלי החכמים, והסיר התאוה ותענוגי הזמן מלבו, ועושה מלאכה בכל יום מעט כדי חייו, אם לא היה לו מה יאכל, ושאר יומו ולילו עוסק בתורה ע"כ.

(זקן ביתו פ"א מ"ד אופן טז)

כך היא דרכה של תורה וכו' וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל (פ"ו מ"ד).

'ששכר' (בראשית מט, יד), סובל עול תורה ללמוד פשטי התורה הלכות ועיון אמת, ולומד מתוך הדחק ומתוך יסורין בין ערב רב שיש להם ראש ולענה, והוא מקיים 'חיי צער תחיה' בשמחה, 'ובתורה אתה עמל', ובזה מגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין על פי דרך אמת. 'חמור', נוקבא דקליפה מפתה באש גיהנם לכל תאות רעות, ויששכר על ידי אש של תורה מכבה אש גיהנם, ולא עוד אלא שעושה מגיהנם גן עדן ומתענג באור התורה ובנועם זיוה. וזהו 'ירא מנוחה כי טוב' דא תורה שבכתב, ממשיך לו מנוחה מגירוי יצר לעבירות, אשר הרשעים השקט לא יוכל (עפ"י ישעיה נז, כ), ועל ידי תורה שבעל פה ממשיך נועם מתיקות התורה, ובזה אין לו מדות רעות, ויש לו הרחבות הדעת מנועם התורה והמצות, עד שאינו מרגיש שום דבר וסובל הכל, ז'יט שכמו לסבול' כל חלישות דעת מראש ולענה של ערב רב, וסובל הכל עולא דאורייתא, לדבקה בו יומי ולילי ולאתדבקה ביה בקודשא בריך הוא באהבה עזה, ולאתשא גרמיה ביה.

(זהר חי ח"ב דף תכה ע"א)

רביה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא זי"ע

במעלליו יתנכר

רביה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא זי"ע היה בנו השלישי של רביה"ק ה'דמשק אליעזר'.

אורו הפציע לעולם ביום ה' תמוז תרכ"א. ונכנס בבריתו של אאע"ה על ברכי הסנדק הק' הרה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע כשזקינו רביה"ק מהרי"א מקאמארנא זי"ע היה המוהל.

אחר הברית הסתכל הרה"ק מהרי"א מזידיטשוב בפניו ואמר, לתינוק יש נשמה גדולה מאוד. 'ער וועט זיין א גרויסער בר מזל', ואפילו אם יהא משכנו ביער ירוצו אלפי יהודים אחריו.

נמעוריו התנכר הנער בקדושה ופרישות, וקנה מלוא חפנים תורה והנהגה מאביו הק' רבינו, ומזקינו רביה"ק מהרי"א זי"ע.

בהגיעו לפרקו נשא על פי פקודת זקינו רבינו מהרי"א את הרבנית אלטע אסתר פייגטשא בת רבי יהושע העשיל הורוויץ, מצאצאי זקינו הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב (חותן רבינו מהרי"א) זי"ע, בזוו"ש היה חתן הרה"ק בעל אמרי יוסף מספינקא זי"ע.

בצל רבותיו

רבינו נסע בילדותו אל הדברי חיים מצאנז, יחד עם אביו ה'דמשק אליעזר' שהיה נבון בקרבו לאחר פטירת אביו רביה"ק ה'היכל הברכה' האם ליטול את הנהגת העדה, וביקש להימלך אצל הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע, כעבור ירח האיתנים שם לדרך פעמיו, ונסע להסתופף בשב"ק פרשת נח תרל"ה בצל קדשו, ואף לקח את בנו הילד יעקב משה למען ילמד מדרכי הצדיקים.

עוד בחיי אביו הק' היה רביה"ק רבי יעקב משה זי"ע עורך נסיעות אל הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע, וכמו כן היה אצל הרה"ק מצאנז זי"ע שקירבו מאד. על גודל יגיעתו והתלהבותו בעת הלימוד של רביה"ק ה'דמשק אליעזר' נמצינו למדים מפי כתבו של רבינט שכתב בהקדמתו לספר 'דמשק אליעזר' (חלק א'):

"וכל אחד יראה ויבין גודל יגיעת אממור" ז"ל בפירושו, שכמעט לא היה עוד פירוש על כל הזוהר על כל תיבה ותיבה כפירוש הזה, והכל בהקדמת אמת". ועוד כתב (בהקדמת חלק ב'): "גודל קדושתו ופרישותו שקידש עתותיו ורגעיו בעת למדו ספר הזוהר הקדוש נודע לכל אנ"ש שהסתופפו בצלו הקדוש, בעת כתבו תורת ד' אשר נשפע עליו, קידש את עצמו כשרפי מעלה בהתלהבות עזה..."

על כס האדמורו"ת

לפני הסתלקות רביה"ק ה'דמשק אליעזר' היה שוכב לרוב חולשתו על מיטתו, כאשר תלמידו הרה"ק בעל בני שלשים מקאסאני זי"ע משמש אותו.

ויהי כאשר נכנס הרה"ק מקאסאני אל הקודש פנימה, צוהו רביה"ק להביא לפניו פיסת נייר ונוצה טבולה בדיו, באמרו שרצונו שיכתוב עבורו הצוואה,

בר מזל גדול

לברית מילה של אחד מנכדיו של הגה"ק מהרי"א זצ"ל מקאמארנא, הצדיק הנ"ל את רבינו [הרה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע], היה רבינו אז בקאמארנא, וכשהציץ בפני הילד הרך הנמול אמר שרואה בו שיהיה 'בר מזל גדול', הילד הוא הוא עתה האדמו"ר בקאמארנא הרה"ק רבי יעקב משה (שליט"א) [צוק"ל], האחד המיוחד שבבני בניו של זקינו הנ"ל, הנהוג נשיאותו ברמה, ובכל אשר יפנה יצליח.

(פאר יצחק פרק כו אות יב)

חמשה עשר באב בגימטריא כתיבה וחתימה טובה

כתב לי ש"ב וידיד נפשי הרה"ח החוב"ב שלשלת היוחסין מוה"ר ישראל אנגעלסבערג נ"ג מלובלין, הבן יקיר לידיד נפשי הרב הגאון החסיד מוה"ר יחיאל זצ"ל אבד"ק קאמרוב, שבעתמו שמע מפי הרב הצדיק מרן הרב רבי יעקב משה מקאמארנא זצ"ל בהיותו בלובלין, שקיבל מהמגיד הקדוש מטריסק זצ"ל, שקיבל מזקינו מטשערנוביל, שקיבל מהבעש"ט זי"ע, שקיבל מרבו אחיה השילוני, שמחמשה עשר

והקריא לפניו לשון הצוואה.

בין הדברים אמר לו רבינו **בני רבי יעקב משה ישב על כסאיו**.

גם צוואה בע"פ מסר רבינו, בצוותו על בנו רבי יעקב משה זי"ע להדפיס את חיבורו הגדול על הזוהר 'דמשק אליעזר', וכפי שהרה"ק ר"מ כותב בהקדמתו לחלק האחרון של 'דמשק אליעזר': **"זהה ה' צואה אלי כה דבריו זי"ע ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אותך"**, ומפרש שם את דברי רבינו, למה ירמזון מילותיו עי"ש.

כמו כן השתדל להוציא את הספר 'בן ביתי' על תהלים לאור עולם, כשבראש הספר עלה בהסכמה, שם הוא כותב: **"שאממור" הקדוש איש אלקים איש יהודי באמת זצ"ל חיבר זה לטהר נפשות ישראל בדרך עבודה, ובודאי בפירושו זה ימצא כל אחד ואחד דרך לתקן מה שעיוותו, ומי שיהיה לו ספר זה עם פירושו בביתו בודאי ישמור אותו מכל רע..."**

ואכן לאחר פטירת רבינו עלה על פי צוואתו לירש את מקומו ולירש את כסאו. הצטיין בחכמתו הגדולה ובמידותיו הנפלאות, ושמו התפרסם בעולם כפועל ישועות ובעל רוח"ק, עד שנתכנה בשם 'החוחה מקאמארנא', צדיקי פולין היו משגרים אליו הזכרות להיפקד בדבר ישועה ורחמים.

בערוב ימיו השתוקק לעלות ולחונן את עפר ארץ האבות, אך גברו עליו תחנוני החסידים שהפצירו בו לבל יעזבם לבדם. מחמת חולשת גופו הטהור, נסע בשנה האחרונה לחייו למקום נופש ומרפא בעיר טצמנסדורף אשר במדינת זיבנבערגן ההחליף כח,

באב עד ראש השנה שכמה פעמים שאחד מברך לחבירו בכתיבה וחתימה טובה, כמו כן שיגיע ימי ראש השנה אשר כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, במספר הזה יהיה לו מליצים טובים בשמים אשר ילמדו עליו זכות. וסיים הרה"ק מקאמארנא זצ"ל, ואני הוספתי כי 'חמשה עשר באב' גימטריא 'כתיבה וחתימה טובה', עכלה"ק.

(הג"ר צבי הירש פרידלינג זצ"ל בקובץ הבאר ל"ג עמוד מז)

רבי יעקב משה פלעגט פלוידערן מיט רוח הקודש

סיפר לי חו"ז הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, שבימי צעירותו בעת ששהה בעיר קראקא קאה את הרה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא זי"ע, ועמד על ידו בעת ה'פראווען' וקבלת הקוויטלאך מאת קהל החסידים שנערך משך כל הלילה, ואמר בזה"ל: 'און רבי יעקב משה פלעגט פלוידערן מיט רוח הקודש', שנדמה כאילו מפטפט דיבורי רוח הקודש גלויים בלי שום לבוש וכולם נוכחו לראות את רוח קדשו בגלוי ובפרהסיא.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ושם נסתלק ביום ט"ו תמוז תרפ"ט, בשנת ס"ח לחייו, כמנין ימי חיי אביו וזקינו הק'. נטמן בקאמארנא, באהל אבותיו רבותינו הקדושים, סמוך ממש אל אביו הק' רבינו, כבקשתו בצוואתו.

הניח אחריו בכתי"ק כמה חיבורים בנגלה ובנסתר, 'מחשבת יעקב' 'שמחת יעקב' 'ישועות יעקב', אבל למגינת לב אבדו כולם בימי הזעם.

צאצאיו:

א. בנו ממלא מקומו הרה"ק רבי שלום נולד בשנת תרנ"ג, ועלה על כס האדמורו"ת לאחר הסתלקות אביו בשנת תרפ"ט, אך נסתלק בקיצור ימים ושנים בשנת תרצ"ז. אחריו עלה לכהן בנו הרה"ק רבי ברוך הי"ד אשר ניהג נשיאותו ברמה ואף פתח ישיבה בעיר קאמארנא בה הגו מובחרי הלומדים, נעקד"ה בגיטו סאמבור ביום טוב שני של שבועות שנת תש"ג.

ב. בתו הרבנית הינדא ע"ה אשת הרה"ק רבי נפתלי צבי אבד"ק האלאשיץ צוק"ל.

ג. בתו הרבנית פרוטע ע"ה אשת הרה"ק רבי אלעזר אפשטיין מזאלאשיץ צוק"ל.

ד. בתו הרבנית גיטל ע"ה אשת הרה"ק רבי אהרן מנדל מראדזימין צוק"ל.

ה. בתו הרבנית רבקה ע"ה אשת הרה"ק רבי אליהו בומבך אבד"ק אושפיץ צוק"ל.

ו. בתו הרבנית רחל ע"ה אשת הרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש צוק"ל.

ז. בתו הרבנית חנה שרה ע"ה אשת הרה"ק רבי שמחה הורביץ צוק"ל אבד"ק סנדובה וישיניא.